

TEMA UP2: UVODNA PREDAVANJAPaper No. UP.2-1
01729**EVROPSKA DIMENZIJA OBEZBEĐENJA KVALITETA U VISOKOM
OBRAZOVANJU – GDE SMO MI?****Sofija Pekić Quarrie**Evropska Trening Akademija (EUTA), Beograd, Srbija
pekicq@gmail.com

Kratak sadržaj: U ovom radu se analizira kompatibilnost našeg sistema obezbeđenja kvaliteta sa evropskim. Rezultati analize usaglašenosti tj. mapiranja naših standarda se evropskim standardima (ESG) koji su prikazani u prvom Izveštaju o samoevaluaciji KAPK iz 2012 godine, pokazuju visoki stepen kompatibilnosti. U drugom Izveštaju o samoevaluaciji KAPK iz 2017 godine urađena je analiza kompatibilnosti nacionalnih standarda za spoljašnje obezbeđenje kvaliteta sa evropskim standardima za unutrašnju kontrolu (ESG, Deo 1). Ova analiza je, takođe, pokazala, veliki stepen kompatibilnosti što ukazuje na to da se našim standardima za spoljašnju kontrolu ustvari unapređuju visokoškolske ustanove. Ovo predstavlja veoma značajan rezultat koji govori o evropskoj dimenziji našeg sistema obezbeđenja kvaliteta.

Ključne reči: obezbeđenje kvaliteta, visoko obrazovanje, ESG, ENQA

**EUROPEAN DIMENSION IN QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION
– WHERE ARE WE?**

Abstract: This paper analyses the compatibility of our system for quality assurance (QA) with the European QA system. Results of the mapping exercise of our standards to European standards (ESG) presented in the first CAQA Self-evaluation report (SER) done in 2012, show high level of compatibility. In the second Self-assessment report (SAR), done in 2017, we have done mapping of our national standards for external QA to the European standards for internal QA (ESG Part 1). This analysis has, also shown, high level of compatibility pointing out that national standards for external QA could improve the higher education institutions. This is a very important result proving European dimension of our QA system.

Key Words: quality assurance, higher education, ESG, ENQA

1. UVOD

Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta je u prethodnom periodu prošla 2 evaluacije od strane ENQA: 2012 i 2017 godine. Ove evaluacije su bazirane na Izveštaju o samoevaluaciji KAPK u kome se prikazuje nacionalni sistem obezbeđenja kvaliteta i njegova usaglašenost sa evropskim standardima. U periodu od 5 godina između ove 2 evaluacije došlo je izmena kako u evropskim, tako i u nacionalnim standardima koje su prikazane na TREND konferencijama 2015 i 2017 godine (1,2). U ovom radu se analizira kompatibilnost naših standarda obezbeđenja kvaliteta sa evropskim standardima ESG (3) i to: evropskim standardima za unutrašnje obezbeđenje kvaliteta (ESG, Deo 1), evropskim standardima za spoljašnju kontrolu kvaliteta (ESG, Deo 2) i evropskim standardima za kontrolu kvaliteta agencija (ESG Deo 3).

2. REZULTATI I DISKUSIJA

U okviru prvog Izveštaja o samoevaluaciji KAPK urađeno je mapiranje svih naših standarda sa evropskim i to: naših standarda za unutrašnje obezbeđenje kvaliteta sa ESG, Deo 1; naših standarda za akreditaciju ustanova i studijskih programa i standarda za SPK sa ESG, Deo 2; standarda rada KAPK sa ESG, Deo 3. Rezultati analize usaglašenosti tj. mapiranja naših standarda se evropskim (ESG, Delovi 1, 2 i 3,) koji su prikazani na kraju prvog Izveštaja o samoevaluaciji KAPK (4), pokazuju visoki stepen kompatibilnosti svih tipova naših standarda sa odgovarajućim grupama evropskih standarda kvaliteta u visokom obrazovanju.

Primeru radi navodimo usaglašenost sa nekoliko ESG standarda za spoljašnju kontrolu iz Dela 2.: ESG standard 2.1. (Korišćenje procedura unutrašnje kontrole kvaliteta) je pokriven standardom 1 za SPK, standardom 12 za akreditaciju ustanova i standardom 11 za akreditaciju studijskih programa; ESG standard 2.2. (Razvoj procesa spoljašnje provere kvaliteta) je pokriven standardom 2 za SPK i standardima 1 do 12 za akreditaciju ustanova i za akreditaciju studijskih programa; ESG standard 2.3. (Kriterijumi odlučivanja) je pokriven standardima 3 i 4 za SPK i standardima 1 do 12 za akreditaciju ustanova i za akreditaciju studijskih programa; ESG standard 2.4 (Procesi prilagođeni svrsi) je pokriven standardima 5 i 6 za SPK; standard ESG 2.5. (Izveštavanje) je pokriven standardom 7 za SPK.

Savremene trendove u obezbeđenju kvaliteta predstavlja jačanje unutrašnjih mehanizama za kontrolu kvaliteta unutar visokoškolskih ustanova. U prethodnom Izveštaju o samoevaluaciji je prikazana kompatibilnost naših standarda za unutrašnje obezbeđenje kvaliteta sa ESG, Deo 1. Za drugi Izveštaj o samovrednovanju KAPK (5) urađena analiza usaglašenosti naših standarda za spoljašnju kontrolu kvaliteta sa evropskim standardima za unutrašnje obezbeđenje kvaliteta (ESG Deo 1) da bi se utvrdilo koliko se našim standardima spoljašnje kontrole pogađa svaki pojedini evropski standard za unutrašnju kontrolu. ENQA je, dakle, u svojim inoviranim Uputstvima za izradu Izveštaja o samoevaluaciji (6) postavila pitanje koliko se spoljašnjom evaluacijom agencije može unaprediti sama ustanova i to prema evropskim standardima? Rezultati ovog mapiranja, prikazani na Tabeli 4 iz Izveštaja o samoevaluaciji (5) su, takođe, pokazali visok stepen usaglašenosti nacionalnih standarda sa evropskim

Table 4. Mapping of ESG Part 1 to standards for CAQA evaluations as listed in Table 3.

CAQA standards for: <i>ESG Part 1:</i>	I. Accreditation of HEIs	II. Accreditation of study programmes	III. Initial accreditation	IV. Self-evaluation as a basis for audit
<i>1.1 Policy for quality assurance</i>	I.1, I.12	II.11	III.1, III.12	IV. 1, IV.3
<i>1.2 Design and approval of programmes</i>	I.4, I.5	II.1, II.5, II.6, II.12	III.3, III.4	IV.4, IV.6
<i>1.3 Student-centred learning, teaching and assessment</i>	I.4, I.8	II.4, II.8, II.5	III.3, III.8	IV.4, IV.5, IV.8
<i>1.4 Student admission, progression, recognition and certification</i>	I.8	II.7, II.8	III.8	IV.8
<i>1.5 Teaching staff</i>	I.5, I.6	II.9	III.4, III.5, III.6	IV.6, IV.7
<i>1.6 Learning resources and student support</i>	I.7, I.9, I.10, I.11	II.10	III.7, III.9, III.10, III.11	IV.9, IV.10, IV.11, IV.12
<i>1.7 Information management</i>	I.2, I.3	II.11	III.2	IV.3, IV.10
<i>1.8 Public information</i>	I.13	II.9, II.2	Available after the positive decision on initial accreditation	IV.1, IV.2, IV.4, IV.7
<i>1.9 On-going monitoring and periodic review of programmes</i>	I.12	II.11	III.12	IV.1, IV.2, IV.3
<i>1.10 Cyclical external quality assurance</i>	In Serbia, accreditation of HEIs is a prerequisite for operating licence. Serbian HEIs undergo mandatory accreditation every 5 years	In Serbia, study programmes undergo mandatory accreditation every 5 years	Initial accreditation is valid for one year, after that HEI enters regular accreditation procedure	Audit, based on self-evaluation is periodic activity (5-8 years) and HEIs undergo self-evaluation every 3 years

ESG, Deo 1.

Ovo je voema značajan rezultat koji govori o tome da je naš sistem obezbeđenja kvaliteta na nivou standarda usaglašen sa evropskim. Ovo je potvrđeno od strane panela u oba evaluaciona Izveštaja ENQA (7, 8). Na osnovu toga, kao i zbog dosledne implementacije standarda i, posebno zbog nezavisnog odlučivanja, KAPK je dobila punpravno članstvo u ENQA 2013 i 2018 i kao takva uvršćena na sajt ENQA među punopravne članove.

Punopravno članstvo KAPK je 2018 godine odlukom borda ograničeno na 2 godine zbog promena u strukturi nacionalne agencije, kao i činjenice da između 2 ciklusa evaluacije nisu ispoštovane glavne preporuke ENQA koje su se ticale statusa KAPK i većeg učešća recenzenata u procesu evaluacije o čemu je bilo reči na konferenciji TREND 2016 (9). Sa najnovijim izmenama Zakona o visokom obrazovanju (formiranje nezavisne agencije) i novog Pravilnika o standardima (učešće recenzenata u svim aspektima evaluacionog procesa) kojima su otklonjene glavne zamerke ENQA, usaglašenost nacionalnog sa evropskim sistemom obezbeđenja kvaliteta je skoro potpuna.

3. ZAKLJUČAK

Na osnovu svega može se zaključiti da nova nacionalna agencija (NAT) ima sve preduslove da zadrži postojeći punopravni status u evropskoj familiji agencija. Međutim, za održanje ovog statusa potrebno je:

- voditi i nadalje računa o striktnoj implementaciji Pravilnika i standarda za spoljašnje obezbeđenje kvaliteta (standarda za akreditaciju i standarda za SPK) od strane NAT
- obezbediti potpunu nezavisnost u donošenju odluka članovima KAPK
- intenzivnije razvijati unutrašnje mehanizme obezbeđenja kvaliteta u okviru ustanova kroz savetodavnu funkciju eksperata

4. LITERATURA

- [1] Pap E., Vujčić V., Pekić Quarrie S., Milentijević I. 2015. *International cooperation of Commission for accreditation and quality assurance – challenge for change*. Proceedings of TREND conference.
- [2] Šćepanović, M., Pekić Quarrie S., Milivojčević M., Todović Z. 2017. *Predlog revizije standarda za akreditaciju i spoljašnju proveru kvaliteta*. (Revision of standards for accreditation and external quality control) Proceedings of TREND Conference, pp 107-110.
- [3] European Standards and Guidelines - ESG (2015) https://enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf
- [4] *Self-evaluation report of the Commission for Accreditation and Quality Assurance (CAQA)*, 2012. Eds Pekić Quarrie S, Pavlović D, Spasić S. Technical ed. Milentijević I. Published by Faculty of Electronic Engineering, University of Niš.
- [5] *Self-assessment report of Commission for Accreditation and Quality Assurance (CAQA)*, 2017. <https://drive.google.com/file/d/0Bwr8qEMuakSJafBiRGphc3NDMFk/view>
- [6] *Guidelines for ENQA Agency Reviews* (2016) <https://enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasional-papers/Guidelines%20for%20ENQA%20Agency%20Reviews.pdf>
- [7] *Serbian Commission for Accreditation and Quality Assurance (CAQA)* – Report of the Panel, 2012 https://enqa.eu/wp-content/uploads/2013/07/CAQA_Report_Panel_03122012_final.pdf
- [8] *ENQA agency review: Commission for Accreditation and Quality Assurance (CAQA)* (2018) https://enqa.eu/wp-content/uploads/2018/03/External-review-report-CAQA_FINAL-1.pdf
- [9] Pekić Quarrie S. 2016. *Članstvo KAPK u ENQA and EQAR – obaveza održanja nacionalnog sistema obezbeđenja kvaliteta u visokom obrazovanju i izazov za njegovo unapredjenje*. Proceeding of TREND Conference, pp 107-110.